



# 101

## receptov na farský život

IVAN KŇAZE

## OBSAH

### VÝŽIVNÝ LITURGICKÝ ROK

#### NA ADVENTNÝ STÔL

- Rorátne sväté omše s raňajkami / 16
- Oblátky / 18
- Svätý Mikuláš / 20
- Viedeň na svätého Mikuláša / 22
- Koncert pre deti / 24
- Vysielanie a požehnanie koledníkov / 26

#### ŠTEDRÉ VIANOCE

- Polnočná svätá omša / 30
- Živý betlehem / 32
- Somárik na fare / 34
- Jasličková pobožnosť / 36
- Koledovanie Dobrej noviny / 38
- Večera pre dobrovoľníkov / 40
- Silvestrovská svätá omša na Hradišti  
pri Mikušovciach / 42
- Tichý Silvester v Pominovci / 44
- Silvester pre mládež v čajovni / 46
- Noc s Jonatánom / 48
- Terchovská muzika / 50
- Bežky a omša / 52
- Klisko / 54
- Farská lyžovačka / 56

#### OSVIEŽUJÚCI PÔST A VEĽKONOČNÉ ŠPECIALITY

- Krížová cesta v uliciach Pruského / 60
- Tvorivá krížová cesta mladých / 62
- Nepijem a neponúkam / 64
- Krížová cesta na Butkov / 66
- 24 × 3 / 68
- Štvrtok Svätého týždňa / 70
- Piatok utrpenia Pána / 72
- Svätá sobota / 74

#### CEZROČNÉ JEDNOHUBKY

- Vízia farnosti / 78
- Farský areál a piknik / 80
- Deň farnosti / 82

- Pri Márii v Medžugorí / 84
- Slávnosť Božieho tela / 86
- Sľub Panne Márii / 88
- Hodový deň a požehnanie áut / 90
- Podakovanie za úrodu / 92
- Dožinky / 94
- Zemiaková súťaž / 96
- Pešia púť po kostoloch farnosti / 98
- „Uček“ Jozef a ovocie jeho života / 100
- Kurz Alfa / 102
- Na Butkov s mladými / 104
- Kurzy Začínáme / 106
- Duchovné hody / 108
- Kalendár kaplniek a križov farnosti / 110
- Noc kostolov / 112
- Biskupská vizitácia / 114
- Krakov / 116
- Rok milosrdenstva / 118
- Divadlo Filip Neri / 120
- Misijný koláč / 122
- Lurdská jaskyňa / 124
- Mariazell / 126
- Praha / 128
- Ruženec na hrade / 130
- Svätý Kopeček a Olomouc / 132
- Gen 80 – prebudenie / 134
- Piatková adorácia / 136
- Beh okolo Dulova / 138
- Farský ples / 140
- Duchovná obnova pre mužov / 142
- Sviečková procesia na sviatok  
Nanebovzatia Panny Márie / 144
- Brigády / 146
- Biblické krúžky / 148
- Burza bez peňazí / 150
- Legendárna káva na fare / 152
- Požehnanie kaplnky v Tuchyni / 154
- Stretnutie Taizé / 156

## PRE ZDRAVIE DUŠE I TELA

### POKRM SVIATOSTÍ

- Prvé sväté prijímanie / 160
- Kurz pre snúbencov / 162
- Skupinky birmovancov / 164
- Birmovka / 166

### ZELENÉ RECEPTY

- Stanovačka pre miništrantov / 170
- Svätá omša na Chrasti / 172
- Cyklovýlet na Skalku / 174
- Ostrá hora / 176
- Turistika na Kriváň / 178
- Turistika na Rysy / 180
- Cyklopúť do Pominovcac / 182
- Duchovná obnova pre mládež / 184
- Púť na Vršatec / 186
- Turistika na Rozsutec / 188
- Ruženec v prírode / 190

### RODINNÁ KUCHYŇA

- Rodinné sväté omše / 194
- Karneval rodín / 196

- Deň rodiny / 198
- Balón pre rodiny / 200
- Púť rodín na Velehrad / 202
- Manželské večery / 204
- Rodinný výlet na Hostýn / 206
- Víkend s rodinami v Tatrách / 208

### DEZERTY PRE NAJMENŠÍCH LABUŽNÍKOV

- Výlet do Nitry / 212
- Tábor detí / 214
- Výlet detí do Bratislavy / 216
- Detský čin pomoci (Dobročiny) / 218
- Vypni telku, zapni seba! / 220
- Detský tábor Svetielko / 222
- Misijná púť detí / 224
- Púť pre miništrantov / 226
- Zrnko / 228
- Deň radosti / 230

## Predslov

Držite v rukách veľmi zaujímavú a vzácnu knihu s jemne mätúcim názvom *101 receptov na farský život*. Keď ma jej autor kňaz Ivan Kňaze požiadal, či by som do nej napísal úvod, potešil som sa – varím rád a zvlášť pre väčšiu alebo výslovne veľkú komunitu, ako je napríklad aj tá farská. Tak si hovorím, aspoň sa čosi nové podučím. No keď som ju začal čítať, trocha ma zmrazilo. Čítala sa veľmi dobre, ale nebola to kniha kuchárska, aj keď sa v nej kde-tu nejaké recepty objavajú. Podstatou knihy je budovanie farského spoločenstva a kuchyňa – príprava jedla a konzumovanie – je v tomto prípade vhodnou metaforou.

Som silným stúpencom takzvanej spirituality stola. Nič tak nevystihuje kresťanstvo ako spoločenstvo učeníkov. A nič nevyjadruje spoločenstvo silnejšie ako stôl. Keď sa opisuje spoločenstvo s Bohom v Starom zákone, prirovnáva sa k hostine, pri ktorej sa ľudia zhromažďujú, spoločne konzumujú vynikajúce jedlá a zapíjajú ich vybranými vínami. V Novom zákone, najmä v evanjeliách, ale aj v Pavlových listoch, sa stolovanie, hodovanie a čas zotrávania v dobrej nálade vyskytuje veľmi často. Veď si len spomeňme, v koľkých podobenstvách a koľko ráz je v realite Ježišovho života spomenutý stôl spoločenstva. Ježiš vytváral spoločenstvo s kýmkoľvek – s hriešnikmi i farizejmi, akurát s tým rozdielom, že hriešnici sa pri stole s Ježišom obracali na dobré, kým farizeji vo väčšine odchádzali nedotknutí alebo výslovne rozčúlení. Nech nás neprekvapuje, že Ježiš si vybral stôl za symbol toho najsilnejšieho puta medzi ním a nami, a medzi nami navzájom – Eucharistie. Vždy, keď prichádzame, aby sme ako Ježišovi učeníci slávili, robíme to pri stole. Eucharistická slávnosť sa slávi pri stole, kde je v strede Ježiš a okolo sme my ako spoločenstvo. A potom to pokračuje (alebo by malo pokračovať) – spiritualita vzájomného delenia by mala žiť ďalej. Ako hovoria Taliani, *dalla messa alla mensa* (od stola k stolu). Od stola svätej omše k bežnému stolu. Na to sa však počas dejín kresťanstva často zabúdalo. Nie zo zlej vôle, ale preto, že ľudia hľadali v eucharistickom slávení aj čosi inšie, čosi hlbšie. A je to správne. Eucharistia má naozaj veľa významov a je dobré, keď ich hľadáme. No v tomto procese sa môže stať, že sa nám iné významy vytratia. A keďže to, ako sa modlíme, vedie k tomu, ako sa správame, ovplyvňuje modlitba náš každodenný život. Robiť dobré skutky bez modlitby nejde, no rovnako nie je možné len sa modliť a nič viac. Preto si už dávno pred Druhým vatikánskym

koncilom mnohí teológovia kládli otázku, čo je svätá omša – obeta alebo hostina? Jedni boli za prvé, iní za druhé. Táto otázka bola taká naliehavá, že už dávno pred koncilom dovolila Cirkev niektorým kňazom tak trocha s liturgiou „experimentovať“ (P. Kwasniewski, *False Antiquarianism and Liturgical Reform*). Napríklad augustiniánsky mních P. Pius Parsch, pôsobiaci v Klosterneuburgu, napísal v roku 1934 publikáciu *Výklad svätej omše v duchu liturgickej obnovy*. Alebo teológ Romano Guardini, ktorý sa venoval pastorácii mládeže, slúžieval svätú omšu na oltári obrátenom tvárou k ľudu. Druhý vatikánsky koncil, ako vieme, tieto veci zobral do úvahy a znova v nich nastolil rovnováhu. Opisuje to kniha s názvom *Príručka katolíckej viery pre mládež (Catholic Faith Handbook for Youth)*: „Liturgia, ktorú zažívame dnes, je úplne odlišná od liturgie spred päťdesiatich alebo šesťdesiatich rokov. V priebehu stáročí sa to, čo sa začalo ako zhromaždenie Ježišových priateľov a nasledovníkov, ktorí sa delili o jedlo a pripomínali si pri tom jeho učenie, stávalo čoraz prepracovanejším obradom Ježišovej obety. Slávenie Pánovej večere, ktoré sa v čase prenasledovania konalo v tajnosti v domácnostiach, ustúpilo silne rituálnym obradom, ktoré sa konali v krásnych kostoloch. V stredoveku kňaz slúžil svätú omšu, zatiaľ čo sa ľudia mlčky prizerali. Pozornosť sa sústredila predovšetkým na Ježišovu obetu, ktorá však umenšila symbol spoločného jedla. Účastníci neboli ani tak účastníkmi, ako skôr pozorovateľmi. V šesťdesiatych rokoch 20. storočia sa biskupi z celého sveta zišli na Druhom vatikánskom koncile a vyzvali na dôležité reformy liturgie. Jazyk liturgie sa zmenil z latinčiny na ľudový jazyk, aby ľudia po prvýkrát po stovkách rokov mohli porozumieť modlitbám. Veriaci boli tiež povzbudzovaní, aby prijímali sväté prijímanie na ruku a z kalicha. Myšlienka spoločného pokrmu pri stole bola opäť oprášená podľa vzoru prvých rokov kresťanstva.“

Ale prečo o tom všetkom píšem v úvode ku knihe, ako je táto? Preto, lebo je v skutočnosti o tom všetkom. Niekedy sa my katolíci zamýšľame, prečo sú naše farnosti také rozdielne. Ak ide o farnosti vzdialené od seba, to by sme pochopili, no ak ide o farnosti susedné, to nám pripadá zvláštne. Jedna je takmer mŕtva, kým susedná aktívna na mnohých úrovniach. Od čoho to závisí? Samozrejme, od mnohých vecí a nenamýšľam si, že poznám odpoveď. No určite je významným faktorom horlivosť a osobnosť kňaza alebo kňazov, ktorí vo farnosti pôsobia či pôsobili. Po kňazovi, ktorý sa usiluje, je horlivý, zbožný, kreatívny a len tak ľahko sa nevzdáva, vždy vidno ovocie.

Autora nechcem vychvalovať a určite sa mu tieto moje slová nebudú páčiť, lebo si na ne nepotrpí. Napriek tomu si myslím, že je dôležité presne toto

zdôrazniť. Osoba kňaza pri budovaní komunity hrá centrálnu úlohu. Ktosi, a nebol to človek z prostredia Katolíckej cirkvi, sa raz vyjadril, že Cirkev je „najkomunity-tvorivejšou“ inštitúciou, aká existuje. Ak je Cirkev živá, vskutku dokáže ovplyvniť všetky oblasti života, pretože to prirodzene vyplýva z evanjelia.

## Čo ma na knihe zaujalo?

Kniha nie je učebnicou, ktorú chce autor ponúkať iným, aby sa z nej učili. Skôr by som ju nazval *Denník vidieckeho kňaza*, podľa podobnej knihy od Georgea Bernanosa, no v trocha inom zmysle. Autor tu akoby pre seba opisuje, čo sa dialo a ako to fungovalo na miestach, kde pôsobil. V tomto zmysle mi pripomína to, čo v anglicky hovoriacom svete nazývajú termínom *best practises* (čo sa mi osvedčilo). Píše o veciach, ktoré sa osvedčili, a ponúka ich aj iným, ak majú záujem.

Spoločenstvo. Cieľom všetkých farských aktivít je vytváranie a udržanie spoločenstva. Cieľom farského spoločenstva je Božie kráľovstvo. Teológovia hovoria, že Božie kráľovstvo je už tu, no nie ešte tu, lebo v nás pôsobí hriech. To je dôvod, prečo je tu na zemi už možné založiť Božie kráľovstvo, ale treba mať na pamäti jeho krehkosť. Pre neschopnosť odpustenia alebo vplyvom neresti (napríklad chamtivosti, závidi alebo inej nečnosti), sme schopní v minúte zbúrať a ponechať v ruinách to, čo sme budovali mesiace či roky. Ak máme záujem, v spoločenstvách sa neustále učíme a rozvíjame.

Jedlo na podujatiach. To je ďalšia oblasť, ktorá sa v knihe opakuje. Ľudia sa tešia, keď môžu byť spolu pri stole. Stôl môže byť cieľom i médiom. V prvom prípade je najdôležitejšie to, čo je na stole, a nie to, čo je okolo stola. V druhom prípade sú dôležitejší ľudia, ktorí pri jedle robia spoločnosť. Vychutnávame si síce jedlo, no najmä spoločenstvo prítomných.

Rozdelenie služby. Hoci sú v našich farských spoločenstvách ľudia, ktorí robia viac a sú aktívnejší než druhí, je potrebné dávať najavo, že do prípravy vecí, ktoré slúžia všetkým, sa podľa svojich schopností má zapájať každý. Podieľať sa na akciách komunity je ten najpravejší test jej zdravia. Autor síce o tom nepíše priamo, no z jeho textu vyplýva, že presne to má na mysli.

Priestor na aktivity. Ak chcem byť horlivý a mať viac ľudí v kostole i na aktivitách, musím sa už vopred pripraviť na vytváranie podmienok, aby sa

tieto aktivity mohli diať. Priestory nemusia byť luxusné, dôležité je, aby boli. Autor stále hľadal priestory na „stretká“, športové podujatia, modlitbové skupiny, guláše, halušky, kávy, tancovačky, nácviky, katechézy, mimoriadne omše a ďalšie podujatia, ktoré si ani neviem predstaviť. Ale robil to rád a priam s vášňou. A preto nikdy nemal núdzu o nič.

Zadarmo. To je dôležitá vec, ktorá sa osvedčila aj mne. Ivan dával ľuďom všetko zadarmo. Neplatilo sa za farskú kávu po bohoslužbách, ani za tú, na ktorú sa zastavili farníci spolu s priateľmi, keď prechádzali okolo fary, ani za ranné občerstvenie po rorátoch, za guláše, kapustnice či bryndzové halušky, ktoré sa varili príležitostne. Neplatilo sa za teplý čaj po svätej omši na Silvestra v kaplnke v horách, ani za darčeky rozdávané deťom na Mikuláša alebo inokedy. Kde na to bral peniaze, veď predsa nič nie je zadarmo! Presne to je ten zázrak, s ktorým sa stretne každý štedrý človek a hlavne kňaz. Ľudia nie sú hlúpi a nevšímaví. Vedia, že všetko čosi stojí. A tak bez toho, že by si od nich pýtal, sami dajú, koľko môžu. A kto nedá, hoci konzumuje? Nech nedá, nič to. Možno nemá, možno mu to nenapadne. Na tom to nestojí. Peniaze nemôžu byť témou ani prekážkou. Ak sme presvedčení, že budujeme Božie dielo a sme „iba“ Božími manažérmi, Boh sa o všetko postará. Toto presvedčenie badať v knihe takmer na každej strane.

Duchovný rozmer. Aj keď je činnosť opísaná v publikácii zameraná na celospoločensky prospešnú činnosť, nie je obmedzená len na ňu. Hoci to autor v knihe nepripomína, predsa je podstatou všetkých aktivít vo farnosti duchovno – evanjelizácia a život evanjelia na všetkých úrovniach. Ústredná je viera v Boha, chrám, pôvabná a tvorivá liturgia, rôzne modlitby, pobožnosti, adorácie, krížové cesty, ružence a mnoho iného. V tomto je farnosť skutočne tvorivou. A práve tu vidím to, o čom som sa zmienil pri zmenách v liturgii po Druhom vatikánskom koncile. V jeho farnosti boli oba prvky – obeta i hostina – dobre vyvážené. Jedno viedlo k druhému a druhé dostávalo silu a zmysel z toho prvého.

Knihu odporúčam všetkým farníkom, ktorým záleží na rozvoji ich farnosti, no najmä kňazom či bohoslovcom. Ak hľadáte inšpiráciu, určite ju tu nájdete.

*P. Milan Bubák, SVD*

# Výživný liturgický rok

NA ADVENTNÝ STÔL

# 1 Rorátne sväté omše s raňajkami

## Potrebuje:

sklené kahance

raňajky pre malých  
hladošov

dobrovoľníkov do  
„nátierkového tímu“

premýšľať priestor  
pre raňajkujúcich

Od začiatku Adventného obdobia sme mali vo farnosti v Pruskom počas pracovného týždňa každé ráno o 6.30 rorátnu svätú omšu, na ktorú sme pozývali aj deti. Po rorátoch nasledovali raňajky. Pripravovali ich dobrovoľníci – nátierky, obložené chlebíky, párky a koláče. Ľudia vždy niečo „prihodili“, keď videli, koľko detí chodí. Kúpili pomaranče, mandarínky alebo sladkosti. S prípravou raňajok teda nebol problém, na fare sme na to určili celé prízemie. Vo veľkej kuchyni boli deti z prvého stupňa základnej školy, do veľkej chodby sa zmestilo rovnaké množstvo detí z druhého stupňa a v kancelárii boli tí najstarší – deviataci a stredoškóľáci, ktorí sa potrebovali stretnúť už trochu oddelene.

Počas celého Adventu sme preberali tému z katechéz alebo kázní, zorganizovali sme aj rôzne súťaže, ktoré sme prevzali z Katechetického centra Spišskej diecézy. Tieto materiály boli veľmi pekne pripravené, deti dostali plagáty aj nálepky.

Na začiatku svätej omše sme sa stretli v bočnej kaplnke, kde každé dieťa dostalo sviecu zapálenú v sklenom kahanci. K oltáru išli deti v sprievode za mnou so spevom *Rorate caeli*. Každé dieťa položilo svoj kahanček pred oltár a odišlo na svoje miesto, aby ho nemuselo mať počas celej liturgie tesne pred sebou – z bezpečnostných dôvodov, ale aj aby kahanec neodpútaval ich pozornosť. Počas svätej omše deti spievali, zapájali sa prosbami a hneď po svätej omši a súťaži doslova bežali na faru, kde boli pripravené raňajky. Chodba bola plná školských tašiek, bolo ich tam pravidelne osemdesiat až sto. Škola bola blízko a prichádzali aj deti z filiálok.



## 2 Oblátky

*Podávame  
s vytrvalosťou,  
vďačnosťou za  
tradície a radosťou  
zo spoločenstva.*

Advent bol obdobím, keď sme pre všetky rodiny vo farnosti piekli vianočné oblátky. Bolo ich približne dvetisíc. Postupovali sme podľa súpisných čísel domov a pre každý príbytok sme pripravili desať kusov. Oblátky sme nepredávali, ale darovali, a do každého vrecúška sme vložili aj lístok s touto informáciou.

Pečenie oblátok bolo náročné, trvalo tri týždne, dobrovoľníci pracovali na desiatich strojoch. Striedali sa pritom od ôsmej ráno do ôsmej večer v dvoch zmenách. Dve „tety“ zarábali cesto a namiesto cukru doň pridávali umelé sladidlo, pretože čím viac cukru obsahovalo, tým sa viac lepilo.

Každá skupina dobrovoľníkov bola veľmi „živá“, pri práci sa spolu aj modlili a spievali, ja som im pripravil punč. V dopoludňajšej zmene pracovali najmä dôchodcovia, ktorí si radi porozprávali, čo je nové, poobede prichádzali zamestnaní a priviedli so sebou aj deti. Jeden dobrovoľník oblátky počítal a po desiatich ich vkladal aj s lístkom do plastového vrecka. Suroviny sme kupovať nemuseli, dostali sme ich ako sponzorský dar bez toho, aby sme o ne požiadali – múku od mlynára a maslo z farmy. Náklady na výrobu oblátok tak neboli veľké, spotrebovalo sa len viac elektriny, no pocit, že sme na fare pripravili vianočné oblátky pre všetky domy, bol veľmi príjemný.

Oblátky, ktoré nám zostali navyše, sme do Vianoc predali. Väčšinou balíčky v rodinách vydržali až do Štedrého dňa, no v poslednom období sa stávalo, že si niektorí prišli kúpiť ďalšie, aby mali na každý deň Adventu. Pri štedrovečernom stole sa jedli oblátky ako prvé, a to s medom, a vo farnostiach, kde som pôsobil, podľa tradície aj s cesnakom. Vianočné oblátky nám pripomínajú eucharistický chlieb – ten najdôležitejší chlieb, v ktorom je prítomný Ježiš Kristus.



# 39 Pešia púť po kostoloch farnosti

V každom kostole farnosti sa počas tejto púte vytvorila skupinka, ktorá pripravila program a zároveň mohla s ostatnými putovať. Naša cesta sa začala v Horovciach, kde som slúžil svätú omšu a v príhovore som sa zameral na vysvetlenie rozdielu medzi turistikou a putovaním. Každý účastník púte dostal mapku s názvom *Pútniček* a v každom kostole sa nachádzala pečiatka, ktorou si mohol po návšteve opečiatkovať príslušné miesto v mapke. Tieto pečiatky sú v jednotlivých kostoloch dodnes. Keď sme prešli všetky kostoly (v piatich obciach sa ich nachádzalo spolu šesť, pretože v Pruskom boli dva), mali sme v nohách 14 kilometrov, čo bolo prijateľné aj pre deti. V každom kostole sa konala krátka pobožnosť, kostolník alebo niekto z obce povedal pár slov o histórii chrámu a na záver sme sa za obec a jej obyvateľov pomodlili desiatok posvätného ruženca. Počas putovania sme kráčali v tichosti a rozprávali sa, nemodlili sme sa verejne. Na celej trase nás sprevádzali usporiadatelia v žltých vestách, boli to dobrovoľníci, ktorí sa starali o našu bezpečnosť predovšetkým na hlavných cestách. Prešli sme spolu krásnu trasu. Pred podujatím som ju absolvoval sám, aby sme nezablúdili na členitých poľných a lesných chodníkoch.



# 101 Deň radosti

## Potrebuje:

puding

„kolotoč“ stanovišť

po dvoch animátoroch  
na každé stanovište

*Podávame s radosťou  
a keď jej nemáme  
dostatok, sme  
otvorení načerpať ju  
od detí.*

Ako vznikol Deň radosti? Pozvali sme deti na sobotňajšie dopoludnie, aby sme na spoločnom stretnutí prežili rôzne aktivity. Chceli sme im pripraviť aj niečo na jedenie, pretože spoločné jedlo ľudí spája a deti majú zážitok aj z toho, že spoluedia. Čo im teda pripraviť? Puding! Stretnutie sa konalo v Čadci a už v piatok večer sme vedeli, že ich príde asi sto. Takže päťdesiatlitrový hrniec, mlieko, voda a balíčky pudingu, ktorý nakoniec chutil trochu prihorene, no deťom sa táto „špeciálna príchuť“ celkom páčila. Ako však rozdeliť puding medzi tolké deti tak, aby sme mali dostatok misiek a lyžičiek? Rozdelili sme deti do piatich skupín a vytvorili sme „kolotoč“ – päť stanovišť, na každom z nich strávili deti polhodinu a postupne sa striedali. Na jednom stanovišti sa jedol puding a k jedlu patrila, samozrejme, modlitba a krátka aktivita; na druhom si deti zatancovali niekoľko tancov, na treťom si zahrali hry, na ďalšom si vypočuli katechézu a na poslednom ich čakala tichá adorácia.

Po čase sa Deň radosti rozšíril do celého Slovenska a organizátori si vytvárali stanovištia podľa vlastného uváženia. Zakaždým sme si pre jednotlivé stretnutia vybrali tému – napríklad Boží dom, a v duchu témy sa odvíjali aktivity. Súčasťou programu bola svätá omša a keďže deti rady spievajú, niekedy na jednom zo stanovišť nacvičovali omšové piesne. Tance, piesne, hry a katechézy boli na každom stretnutí. Pred Dňom radosti sme vždy niekoho oslovili, aby vytvoril na stretnutie hymnu, alebo sme si vybrali jednu zo známych piesní. Takto vznikla na náš podnet napríklad pesnička *Vytváraj a stavaj Boží dom* alebo *Ak máš Ježiša rád*.

Niekedy sa Deň radosti premenoval na Deň života, ale princíp bol ten istý – deti strávili spolu pol dňa, venovali sa rôznym aktivitám a vyvrcholením bola svätá omša. Bolo, pravdaže, potrebné, aby si animátori vopred všetko pripravili a rozdelili si stanovištia – najlepšie bolo, ak boli na každom vždy dvaja. Mali sme aj dobrovoľníkov, ktorí deti sprevádzali v jednotlivých skupinách – rozdelili sme ich podľa farieb, obcí alebo farností, ale väčšinou sme sa usilovali vytvoriť skupiny tak, aby sa deti celkom premiešali. Deň radosti bol tak skutočne radostným dňom, keď mohli deti zažiť radosť z viery, ako nás k tomu pozýva pápež František.





**Ivan Kňaze**  
**101 receptov na farský život**

Vydal Spolok svätého Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,  
Trnava 2025, ako svoju 4 518. publikáciu  
Snímky Lukáš Bjaloň, archív autora  
Zodpovedná redaktorka Martina Grochálová  
Redakčná úprava Martina Jokelová Ťuchová, Jana Palkovičová  
Grafická koncepcia a sadzba Viva Design s.r.o.  
Tlač Finidr, Český Těšín  
Prvé vydanie

[www.ssv.sk](http://www.ssv.sk), [eVojtech.sk](http://eVojtech.sk)  
objednávky: 033/590 77 18  
[objednavky@ssv.sk](mailto:objednavky@ssv.sk)

*Členská zľava 15 % platí v obchodnej sieti SSV.*

ISBN 978-80-8161-666-2